

CESTA DO FRANCIE

Jules Verne

CESTA DO FRANCIE

PODIVUHODNÁ PUTOVÁNÍ
SVAZEK 31

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad: Alois Tvrdek
Ilustrace: George Roux
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2024
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-5995-8 (pdf)

Jules Verne

CESTA
DO FRANCIE

Obsah

I. kapitola	Venkovanova vojenská kariéra	5
II. kapitola	Setkání po letech	18
III. kapitola	Kellerova rodina	26
IV. kapitola	Šlechtný návrh pana Jeana	32
V. kapitola	Nepříjemnost na procházce	40
VI. kapitola	De Lauranayova rodina	48
VII. kapitola	Výslech	57
VIII. kapitola	Stupňované napětí	66
IX. kapitola	V předvečer dramatických událostí	73
X. kapitola	Odložený sňatek	81
XI. kapitola	Povolávací rozkaz pro pana Jeana	88
XII. kapitola	Vládní rozkaz	97
XIII. kapitola	Na cestě	108
XIV. kapitola	Hrozivá vyhláška	115
XV. kapitola	Nehoda v Durynském lese	124
XVI. kapitola	Nečekané shledání	135
XVII. kapitola	Osudy syna a matky	142
XVIII. kapitola	Přepadení na hranici	149
XIX. kapitola	V neustálém nebezpečí	162
XX. kapitola	Nutné rozloučení	174

XXI. kapitola	Nešťastné střetnutí	186
XXII. kapitola	Rozsudek polního soudu	195
XXIII. kapitola	Rozuzlení v hodině dvanácté... ..	204
XXIV. kapitola	Legendární bitva u Valmy	212
XXV. kapitola	Šťastný francouzský sňatek ve Francii ...	219

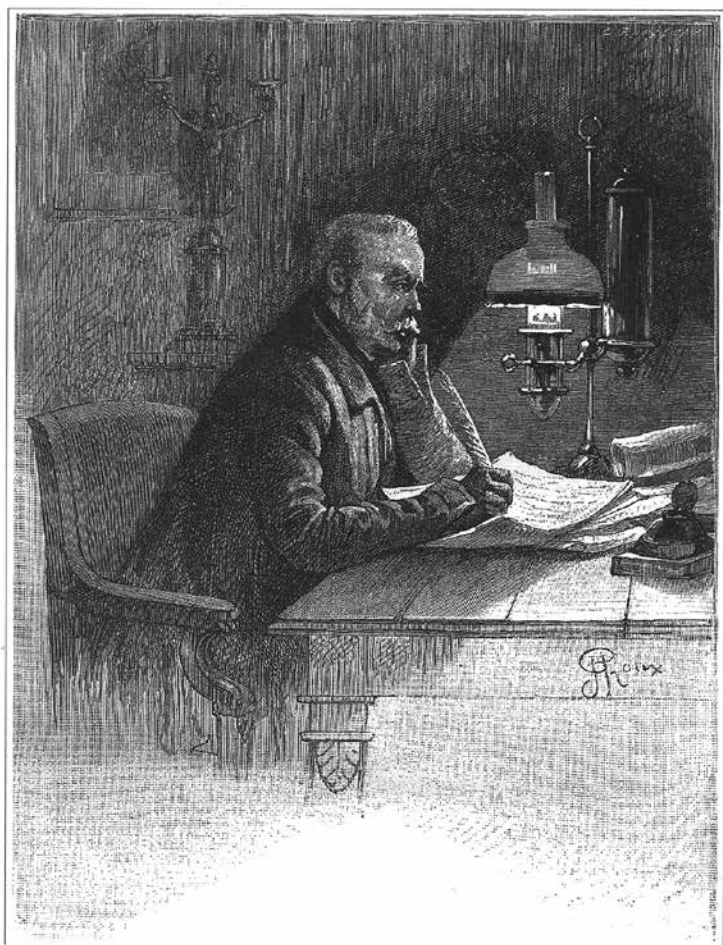
I. KAPITOLA

Venkovanova vojenská kariéra

Jmenuji se Natalis Delpierre. Narodil jsem se roku 1761 v Grattepanche, vesnici v Pikardii. Můj otec byl rolníkem. Pracoval na pozemcích markýze d'Estrelle. Matka mu pomáhala, pokud mohla. Mé sestry a já jsme to dělali také. Vlastní statek otec neměl ani tehdy, ani později. Vedle svého zaměstnání při hospodářství byl zároveň kostelním zpěvákem a předříkávačem. Měl silný hlas, který bylo dobře slyšet i ze hřbitůvky, sousedícího s kostelem. Mohl by se stát i „farářem“, jak říkáme u nás sedlákovi, který umí psát. Měl jsem po něm jeho hlas – a to bylo tak skoro všechno, co jsem po něm zdědil.

Otec i matka se hodně nadřeli. Oba zemřeli v roce 1779. Pán Bůh jim dej věčnou slávu!

Starší z obou mých sester, Firminii, bylo v době, kdy se děly věci, o kterých budu vypravovat, pětadvacet, mladší Irmě čtyřicet, mně pak jedenatřicet let. Když moji rodiče zemřeli, Firminie byla provdána za příslušníka z Escarbotinu, Bénoni Fanthomma, prostého zámečnického dělníka, který se nikdy nemohl stát samostatným, ačkoliv byl ve svém řemesle dovedný. V roce 1781 už měli tři děti a o několik let později přišlo ještě jedno. Sestra Irma zůstala svobodná a svobodnou zůstala dodnes. Nemohl jsem proto spoléhat na ni ani na Fanthommy, abych si zajistil postavení. Učinil jsem tak úplně sám a na stará kolena jsem mohl ještě své rodině něčím pomoci.

*Mohl by se stát i „farářem“,
jak říkáme u nás sedlákovi, který umí psát.*

Otec umřel nejdříve, matka za půl roku po něm. Jejich smrt mi způsobila veliké potíže. To je osud! Musíme pozbyt těch, jež milujeme, tak jako těch, jež nemilujeme. Vynasnažíme se však, abychom patřili k těm, kteří jsou milováni, až jednou dojde na nás!

Po otci zbylo dědictví, necelých stopadesát franků – úspora celých šedesáti let usilovné práce! Bylo rozděleno mezi obě sestry a mne – na každého zbylo tak dvakrát nic.

Bylo mi tehdy osmnáct let a měl jsem tedy necelých padesát franků dědictví. Byl jsem však statný, silného těla, zvyklý na těžkou práci. A kromě toho jsem měl pěkný hlas! Neuměl jsem však číst ani psát. Naučil jsem se to teprve později, jak uvidíte. A když s tím člověk nezačne brzy, těžko se pak do toho dostává. Pozná se to vždy ze způsobu vyjadřování takového člověka – čehož si v mém vypravování povšimnete až příliš dobře.

Co jsem měl udělat? Pokračovat v otcově zaměstnání? Potit se na cizím statku a sklízet z pole holou bídu? Byla to smutná vyhlídka, která málo lákala. O mém osudu rozhodla náhoda.

Jednoho dne přijel do Grattepanche na návštěvu bratranec markýze d'Estrelle, hrabě de Linois. Byl důstojníkem, rytmistrem pluku la Fere. Měl dvouměsíční dovolenou, kterou chtěl strávit u svého příbuzného. Pořádaly se veliké honby na kance a lišky s honci a psy. Potom se konaly slavnosti, na nichž byly přítomny i jiné krásné dámy kromě paní markýzy, která byla také krásná dáma.

Já jsem při tom všem měl stále na očích pouze rytmistra de Linois. Byl to důstojník velmi dobrosrdečného jednání, který si i s prostým člověkem rád pohovořil. Napadlo mě, abych se stal vojákem. Co také může být lepšího, jestli je člověk odkázán jen na své ruce a jestliže jsou tyto ruce spojeny se zdravým, statným tělem? Když se k tomu přidruží ještě náležité chování a odvaha, podporovaná trochou štěstí, není zapotřebí uvážnout

na cestě, jestli se vykročí levou nohou a jestli se kráčí dobrým krokem.

Mnozí lidé se domnívají, že před rokem 1789 prostý voják, městský nebo selský syn, se nikdy nemohl stát důstojníkem. To je omyl. Jestli měl odhodlanost a slušné chování, stal se nejprve poddůstojníkem bez veliké práce. Když v tomto postavení vydržel deset let v době míru a pět let za války, dostával epolety. Ze strážmistra se mohl stát poručíkem, nadporučíkem i setníkem. Potom... Zastavit! Stát! Dále se nesmí. Ostatně bylo hezké už tohle...

Hrabě Linois si při honbě často povšiml mé síly a čilosti. Nevyrovnal jsem se ovšem jemným nosem a chytrostí loveckému psu. Při velkých honbách však nebylo nadháněče nade mne a uměl jsem upalovat, jako by mi hořelo v patách.

„Chováš se jako čilý a řádný mladík,“ řekl mi jednoho dne hrabě de Linois.

„Ano, pane hrabě.“

„A máš sílu v rukou?...“

„Uzdvihnu tři centy dvacet liber.“

„Klaním se!“

A to bylo všechno. Na tom však nezůstalo, jak uvidíte.

Toho času byl na vojně zvláštní zvyk. Je známo, jak se verbovalo na vojnu. Každý rok po celé zemi slídili verbíři. Opili vás a dali vám pak podepsat listinu, když jste uměli psát. Když jste uměli pouze načrtnout dvě čáry křížem přes sebe, platilo to zrovna tolik jako podpis vlastní rukou. Potom jste dostali vysázených sto franků, které jste propili ještě dříve, než jste je dali do kapsy, sebrali jste svých pět švestek a šli jste pak nechat si rozbít hlavu na účet státu.

Tento způsob se mi ale nikdy nezamlouval. Jestli jsem měl chuť sloužit, nechtěl jsem se zaprodát. Myslím, že mi porozumějí i všichni, kteří mají trochu vážnosti a úcty sami k sobě.

Potom se konaly slavnosti...

Toho času každý důstojník, který dostal dovolenou, měl podle vojenského předpisu přivést při návratu s sebou jednoho nebo dva nováčky. I poddůstojníci měli podobný závazek. Smluvní cena tehdy kolísala mezi dvaceti a pětadvaceti franky.

O tom všem jsem tenkrát ještě nevěděl, ale měl jsem už svůj plán. Když se tehdy dovolená hraběte de Linois blížila ke konci, šel jsem směle k němu a prosil ho, aby mě vzal s sebou jako nováčka.

„Tebe?“ zeptal se.

„Mne, pane hrabě.“

„Kolik je ti let?“

„Osmnáct.“

„A chceš být vojákem?“

„Jestli budete chtít.“

„Nejde o mne, ale jestli se tento stav bude líbit tobě!“

„Líbí se mi.“

„Aj, kvůli odměně dvacet liber?...“

„Ne, ale z touhy, abych mohl sloužit vlasti. A protože bych se styděl se zaprodát, nechci vašich dvacet liber.“

„Jak se jmenuješ?“

„Natalis Delpierre.“

„Nuže, Natalisi, hodíš se mi.“

„Těší mě, že se vám hodím, pane rytmistře.“

„A jestli budeš mít chuť jít se mnou, dostaneš se hodně daleko.“

„Půjdu za vámi za zvuku bubnů, v rachotu pušek.“

„Oznamuji ti, že opustím pluk la Fere a vstoupím na loď. Nebojíš se moře?“

„Ne.“

„Dobrá, pojeděš se mnou po moři! – Víš vůbec, že se tam válčí, aby byli Angličani vypuzeni z Ameriky?“

„Copak je to Amerika?“

„Nuže, Natalisi, hodiš se mi.“

Skutečně – nikdy jsem neslyšel mluvit o Americe!

„Čertovská země,“ odvětil rytmistr de Linois, „země, která válčí, aby získala nezávislost! Už dva roky tam markýz de La Fayette šíří slávu svého jména. Loni slíbil Američanům pomoc i král Ludvík XVI. Hrabě de Rochambeau tam odjede s admirálem de Grasse a šesti tisíci muži. Rozhodl jsem se, že se s ním dám přeplavit do Nového světa, a jestli mě chceš doprovázet, pojedeme osvobodit Ameriku.“

„Jedme osvobodit Ameriku!“

Takto tedy – a více o tom nevím – jsem byl přijat do sboru vypraveného do Ameriky pod velením hraběte de Rochambeau a připlul jsem roku 1780 do Newportu.

Tři roky jsem tam byl vzdálen od Francie. Spatřil jsem generála Washingtona, obra vysokého pět stop jedenáct palců, majícího veliké ruce, veliké nohy, modrý oděv s kamzičím rubem a černou kokardu. Spatřil jsem námořníka Paula Jonese na palubě jeho lodi Bonhomme Richard. Uviděl jsem generála Anthonyho Waynea, kterého nazývali „Vzteklým“. Bil jsem se v několika bitkách a pokřižoval jsem se nejdříve svým prvním nábojem. Zúčastnil jsem se bitvy u Yorktownu ve Virginii, kde se lord Cornwallis vzdal Washingtonovi a dostal od něho notný výprask. Roku 1783 jsem se vrátil do Francie. Vývázl jsem bez zranění a byl jsem prostým vojákem jako dříve. Nedivte se, vždyť jsem neuměl číst!

Hrabě de Linois se vrátil s námi. Chtěl mě zařadit do pluku la Fere, kde se měl ujmout opět své hodnosti. Já jsem měl ale stálou touhu sloužit v jízdě. Z přirozeného pudu jsem měl rád koně, zatímco u pěchoty bych se hodnosti důstojníka jezdícího na koni nedočkal snad nikdy.

Vím ovšem, jak vábný je pěšákův stejnokroj, jak výhodný, jak mu sluší cop, pudr, holubí křídla, vojenské bílé řemení, křížem přepásané. Co ale naplat? Chtěl jsem koně a po všech úvahách jsem se cítil být povolán jezdcem.

Poděkoval jsem tedy hraběti de Linois, který mě doporučil svému příteli, plukovníku de Lostanges, a dal jsem se zařadit do pluku Royal Picardie.

Miluji tento krásný pluk a promiňte mi laskavě, jestli o něm mluvím s něhou, všem snad trochu směšnou! Vždyť v něm jsem proběhl svou celou dráhu, vyznamenaný vážností svých představených, jejichž přízně se mi nikdy nedostávalo a kteří mě „vstrčili do kolejí“, jak se říká v naší vsi.

Ostatně pluk la Fere se o několik roků později – roku 1792 – zachoval ve svých stycích s rakouským generálem Beaulieu tak divně, že svého odchodu z něho nemohu litovat. Více o tom nepromluví.

Vracím se proto k Royal Picardii. Nemůžete si představit krásnější pluk. Stal se mou rodinou. Zůstal jsem mu věrný až do okamžiku, kdy byl rozpuštěn. Člověk v něm byl šťastný. Pískal jsem si stále jeho fanfáry a trubení, protože jsem si zachoval zlovyk popískovat si. Ostatně mi to promijeli – a dělám to dodnes.

Po celých osm let jsem chodil od posádky k posádce. Nebyla nejmenší příležitost, abychom se utkali s nepřítelem. Stejně byl takový život bez půvabu, jestli se ho člověk neumí chopit za pravý konec. A vidět kousek země, to je také něco pro Pikardána takového rázu, jako jsem byl já. Po Americe kousek Francie, dříve než nám nastaly velké pochody přes celou Evropu. Byli jsme v Sarrelouis r. 85, v Angersu r. 88, v Bretoňsku, v Josselinu, v Pontivy, v Plermelu a v Nantes s plukovníkem Serre de Gras r. 91, v Charlevillu s plukovníkem de Wardnerem, Lostendem a La Roquem r. 92 a s plukovníkem Le Comtem r. 93.

Ale zapomněl jsem poznamenat, že 1. ledna r. 1791 do života vešel zákon, který upravoval složení armády. Pluk Royal Picardie byl označen jakožto 20. jezdecký pluk. Tak tomu bylo až do roku 1803. Pluk ale přesto neztratil své původní jméno.

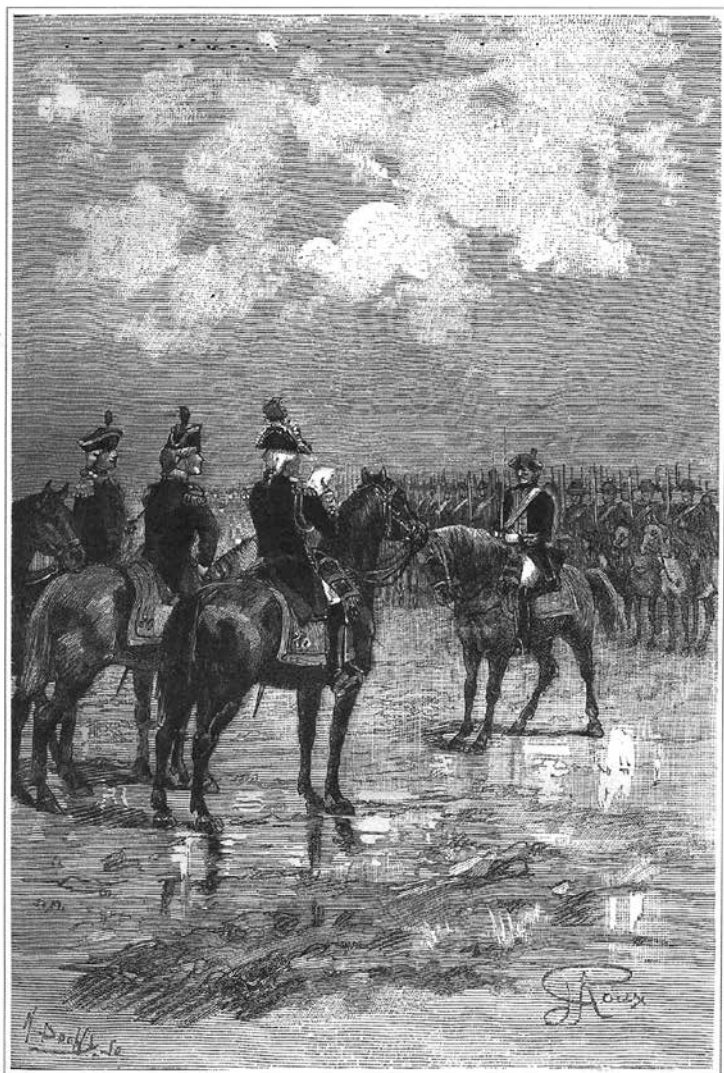
Zůstal mu název Royal Picardie i tehdy, kdy Francie už několik let neměla krále.

Za plukovníka Serre de Gras jsem byl jmenován ke svému velikému uspokojení desátníkem, za plukovníka de Wardner jsem se stal strážmistrem, což mi způsobilo ještě větší radost. Měl jsem tehdy za sebou třináct let služby, polní tažení a ani jednou jsem nebyl raněn. Byl to pěkný postup, s tím zajisté souhlasíte. Postoupit výše nebylo možné, proto – opakuji – neuměl jsem ani číst, ani psát. Zato jsem ale stále pískal, ačkoliv se pro poddůstojníka hodí málo, aby závodil s drozdy.

Strážmistr Natalis Delpierre! – Měl jsem skutečně hodně důvodů, abych se stal ješitným a nadouval se! Proto jsem také plukovníku Wardnerovi zachoval vděčnost, i když byl drsný jako ječný chléb a bylo zapotřebí mu rozumět. Toho dne vojáci mé setniny odsoudili k smrti moje tele a já si dal na rukávy přišít porfy, které se nikdy neměly dostat až ke krku.

Leželi jsme posádkou v Charleville, když jsem požádal o dvouměsíční dovolenou, kterou jsem také dostal. A právě o událostech z této dovolené chci věrně vypravovat. Zde podávám důvody, proč tak činím.

Od té doby, co jsem ve výslužbě, musel jsem často vypravovat o svých válečných výpravách na přástkách v obci Grattepanche. Přátelé mi rozuměli často zcela obráceně – mnozí mi neporozuměli vůbec. Brzy jeden oznamoval, že jsem byl na pravé straně, když jsem byl na levé. Jindy tvrdil zase jiný, že jsem byl po levici, když jsem byl po pravici. A z toho vznikaly hádky, které nekončily mezi dvěma sklenkami cidru nebo kávy – dvěma nádobami! Jmenovitě se nedovedli shodnout na tom, co se mi přihodilo za mé dovolené, strávené v Německu. Když jsem se tedy naučil psát, hodí se zajisté, abych se chopil pera a vypravoval dějiny z této dovolené. Dal jsem se proto do práce, ačkoliv dnes je mi už sedmdesát let. Paměť

Royal Picardie byl označen jakožto 20. jezdecký pluk.

mám ale dobrou, a když se podívám nazpět do minulosti, vidím v ní zcela jasně. Moje vypravování je věnováno mým přátelům z Grattepanche, Ternisien, Bettembos, Irondart, Pointefer, Quennehen i mnohým jiným a doufám, že už mezi nimi o mně nebudou žádné spory.

Dostal jsem tedy dovolenou 7. června 1792. Už tehdy sice kolovaly nějaké pověsti o nastávající válce s Německem, ale ještě velice neurčité. Evropa prý nepříznivýma očima pohlížela na to, co se dělo ve Francii, i když se jí to nijak netýkalo. Král byl tehdy ještě v Tuileriích, jestli se nepletu. Ale blížil se už 10. srpen a nad zemí jako by už vál vánek republiky.

Proto jsem také soudil, že nesmím říci vlastní důvod, proč jsem žádal dovolenou. Vždyť jsem měl co dělat v Německu, a dokonce i v samém Prusku. Jestliže by nastala válka, bylo by určitě spojeno s velikou nesnází, abych se včas vrátil na své místo. Co ale naplat? Člověk nemůže zároveň zvonit na zvonici a jít za procesím.

Ostatně jsem byl rozhodnut zkrátit svou dovolenou, když to bude zapotřebí, i když měla trvat dva měsíce. Ještě tehdy jsem ale doufal, že nedojde k nejhoršímu.

Nejprve vám však ještě několika slovy vyličím události týkající se mne a mého pluku, abych pak mohl podrobněji vypravovat o ostatních.

Uvidíte nejprve, za jakých okolností jsem se začal učit číst a pak psát – což mne učinilo způsobilým, abych se stal důstojníkem, generálem, francouzským maršálkem, hrabětem, vévodou, princem právě tak jako Ney, Davout nebo Murat za napoleonských válek. Ve skutečnosti jsem však dosáhl pouze hodnosti rotmistra – což je ještě dost pěkné na syna prostého rolníka, který byl sám čeledínem.

Vzhledem k pluku Royal Picardie postačí několik řádek, abych dokončil jeho dějiny.

Jak jsem již řekl, měl roku 1793 plukovníka pana Le Comte. Výnosem ze dne 21. února téhož roku stal se pluk poloviční brigádou. Účastnil se pak válečných výprav Severní armády a armády Sambre et Meuse až do r. 1797. Vyznamenal se v bitvách u Lincelles a Courtray, po níž jsem se stal nadporučíkem. Když pak žil v Paříži od r. 1797 až do r. 1800, zúčastnil se tažení do Itálie – a vyznamenal se v bitvě u Marenga, kde zajal dva prapory rakouských granátníků, které složily zbraně po porážce uherského pluku. V této bitvě jsem byl raněn kulkou do kyčle, čehož jsem však nelitoval, protože jsem za to byl jmenován rotmistrem.

Když byl pluk Royal Picardie roku 1803 rozpuštěn, vstoupil jsem k dragounům, zúčastnil jsem se všech válek za císařství a šel jsem do výslužby roku 1815.

Když budu dále mluvit o sobě, stane se to pouze proto, abych vypravoval, co jsem viděl nebo dělal za své dovolené v Německu. Nezapomínejte však, že jsem málo vzdělaný! Nejsem také přizpůsoben k tomu, abych pěkně vypravoval. Prodám vám pouze své dojmy, o kterých se rozumovat nijak nesnažím. A zejména, jestli mi uteče v tomto prostém vypravování nějaký výraz nebo pikardský obrat, laskavě mi promiňte – neumím jinak mluvit. Ostatně půjdu rychle vpřed a nebudu obouvat dvě nohy do jednoho střevíce. Řeknu všechno upřímně, a když vás poprosím o dovolení, abych se směl vyjadřovat bez obalu, dostanu od vás – doufám – odpověď: „Máte úplnou volnost, pane!“

II. KAPITOLA

Setkání po letech

Jak jsem se později dočetl v dějepisných knihách, Německo bylo v té době ještě rozděleno na deset zemí. Později byly proměněny novou úpravou v Rýnský spolek – kolem roku 1806 – a roku 1815 v Německý spolek. Jedna z těchto zemí, zaujímající Saské a Braniborské kurfiřtství, měla tehdy jméno: Země hornosaská.

Toto Braniborské kurfiřtství se později mělo stát pruskou provincií a být rozděleno ve dva okresy, okres Braniborský a Postupimský.

To všechno říkám proto, aby každý dobře věděl, kde leží městečko Belzig, nacházející se v Postupimském okrese, jihozápadním směrem, několik mil od hranice.

K této hranici jsem došel 16. června, když jsem urazil sto padesát mil, které ji dělí od Francie. Jestli jsem k tomu potřeboval devět dnů, stalo se tak proto, že spojení tehdy bylo obtížné. Spotřeboval jsem tehdy více cvočků do bot než koňských podkov nebo vozových kol k vozům – lépe řečeno kár. Stejně jsem se tehdy netěšil zvláštnímu blahobytu. Z vlasti jsem si nesl pouze nepatrné úspory a chtěl jsem mít pokud možno nejmenší vydání. Za svého pobytu v pohraniční posádce jsem měl naštěstí příležitost, abych pochytil několik německých slov, čímž mi

bylo usnadněno pomoci si z nesnází. Ovšem nebylo by snadné zatajit, že jsem Francouz. Proto se mi také dostalo leckterých pohrdavých pohledů. Tím více jsem se musel varovat, abych prozradil, že jsem strážmistr Natalis Delpierre. Zajisté schválíte za těchto okolností mou opatrnost, protože se dala očekávat válka s Pruskem a Rakouskem – tedy s celým Německem.

Na hranici tohoto okresu jsem byl příjemně překvapen.

Šel jsem pěšky. Zamířil jsem k hospůdce Ectwende – (česky „Na Zavadilce“). Po dosti chladné noci bylo krásné ráno. Bylo sedm hodin. Slunce pilo ranní rosu z lučin. Na bucích, dubech, jilmech a břízách se vznášela hejna ptáků. Krajina byla málo obděláná. Mnoho polí leželo úhorem. Ostatně podnebí v těchto končinách je drsné.

U vrat „Zavadilky“ stál vozík, do kterého byl zapřažen hubený koník, schopný urazit tak asi dvě malé míle za hodinu, kdyby nemusel stoupat příliš do vrchu.

U něho stála žena. Byla veliká, silná, pěkně urostlá. Měla šněrovačku se šlemy, okrášlenými prýmky, slaměný klobouk, ozdobený žlutými stuhami, sukni s červenými a fialovými páskami – vše bylo pěkně upraveno, velmi čisté, jako by to byl nedělní nebo sváteční oděv.

A skutečně, tento den se této ženě stal svátečním, dá se říci nedělním.

Dívala se na mne a já jsem pozoroval, jak se na mne dívá.

Náhle rozpřáhne náruč a bez váhání běží ke mně a volá:

„Natalisi!“

„Irmo!“

Byla to ona – byla to má sestra. Poznala mě. Skutečně, ženy mívají lepší oči na poznání těch, které mají srdečně rády – nebo alespoň oči bystřejší. Bylo tomu bezmála už třináct let, co jsme se neviděli, a můžeme si pomyslet, jestli mě tohle shledání mrzelo!

Jak byla ještě zachovalá a hezky vyhlížela! Připomínala mi naši matku velikýma a živýma očima a svými černými vlasy, které u skrání začaly šedivět.

Líbal jsem ji na rty a také na obě dobré tváře, osmahlé úpalem venkova, a můžete mi věřit, že mi oplácela stejnou měrou.

Vždyť jsem žádal o dovolenou kvůli ní, abych ji viděl. Začal jsem se znepokojovat, že není ve Francii v době, kdy hrozilo nebezpečí, že se karty hodně promíchají. Kdyby zůstala mezi Němci Francouzka v době, kdy každou chvíli mohla být vypovězena válka, mohly jí z toho vzejít veliké nesnáze. V podobném případě je lepší být ve vlastní zemi. Jestli bude má sestra chtít, vezmu ji s sebou. V tomto případě by ovšem musela opustit paní Kellerovou, s čímž ovšem možná nebude souhlasit. To ovšem bude zapotřebí prozkoumat.

„Jaká je to radost, Natalisi, že se shledáváme!“ zvolala, „že jsme opět spolu, a to tak daleko od naší Pikardie! Zdá se mi, jako bys mi přinášel tam zdola trochu našeho dobrého vzduchu! Jak dlouho už jsme se neviděli!“

„Třináct let, Irmo!“

„Ano, třináct let! Třináct let odloučení! Jak dlouhá je to doba, Natalisi!“

„Drahá Irmo!“ odpověděl jsem.

A potom jsme chodili ruku v ruce po silnici sem a tam.

„A jak se máš?“ zeptal jsem se.

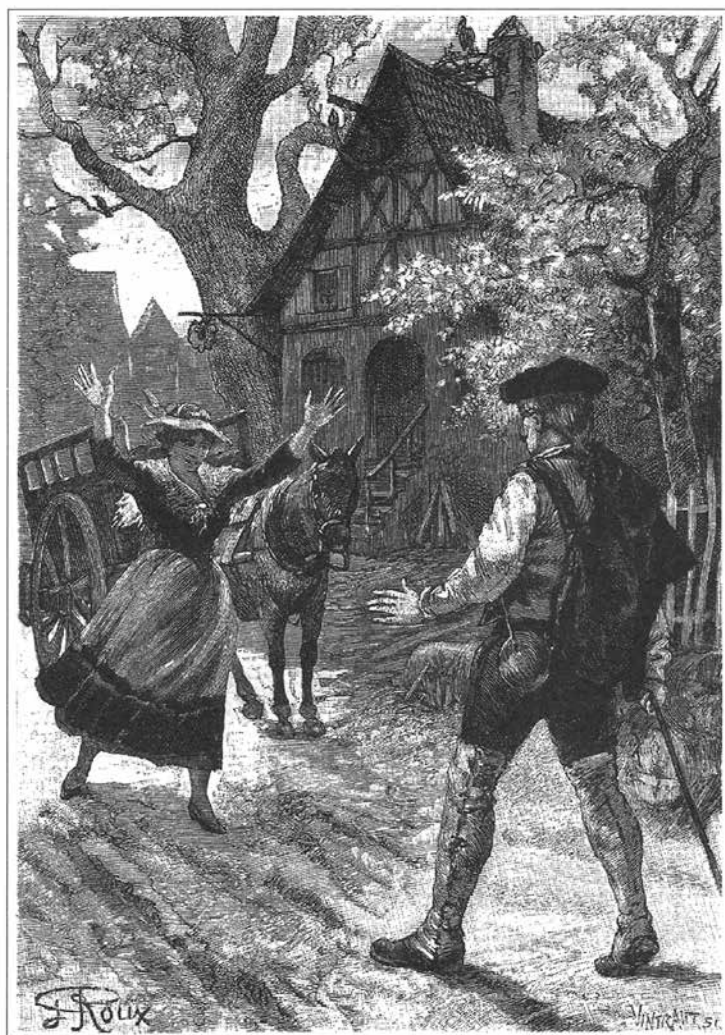
„Dost dobře, Natalisi. A ty?...“

„Právě tak!“

„A jsi strážmistrem! To je pro naši rodinu skutečná čest!“

„Ano, Irmo, veliká čest! Kdo by si kdy pomyslel, že se pasáček hus z Grattepanche stane jednou strážmistrem! Ale tohle nesmím povídat příliš hlasitě!“

„Proč?... Vysvětli mi to!...“

Náhle rozpřáhne náruč...

„Protože by to mělo zajisté vzápětí nepříjemnosti, kdybych vypravoval, že jsem vojákem. Vždyť je nebezpečno pro Francouze, pobývajícího v Německu, když se proslýchá, že bude válka. Proto si pamatuj, že jsem pouze tvůj bratr, pán z Nemanic, který přišel na návštěvu své sestry!“

„Dobrá, Natalisi, budu o tvém stavu mlčet, to ti slibuji.“

„To bude jen opatrné, protože němečtí špehouni mají dobré uši!“

„Upokoj se!“

„A jestli uposlechněš mé rady, Irmo, odvedu tě s sebou do Francie!“

Oči mé sestry jevily hluboký žal a dala mi odpověď, kterou jsem předvídal:

„Opustit paní Kellerovou! Natalisi, až ji uvidíš, poznáš, že jí nemohu nechat samotnou.“

To jsem už pochopil a odložil jsem vyjednávání o té věci na pozdější dobu. Po těchto slovech Irma nabyla opět dobrý výraz v očích i laskavý hlas. A potom se mě hned vyptávala po událostech v zemi a po známých osobách.

„Co dělá naše sestra Firminie?“

„Je úplně zdravá. Dozvěděl jsem se to od našeho souseda Létocarda, který před dvěma měsíci přišel do Charlevillu. Pamatuješ si přece na Létocarda?“

„Kolářova syna?“

„Ano. Víš snad, nebo nevíš, Irmo, že se oženil s Matifasovou?“

„Dcerou starého otce Fonencampse?“

„Právě s tou. A ten mi řekl, že si naše sestra na zdraví nijak nestěžuje. Aj, tam v Escarbotinu mívali a mají dosud tuhou práci! A mají čtyři děti a s posledním byla pořádná práce!... Odvážný párek! Naštěstí je muž poctivý, dobrý řemeslník

a mnoho nepije – kromě pondělka. Má zkrátka na svůj věk ještě hodně starostí!“

„A je už stará!“

„To si myslím! O pět let starší než ty, Irmo, a o čtrnáct let starší, než já! To je už něco!... Co ale naplat? Je to statečná žena, jako jsi ty!“

„Copak já, Natalisi! Jestli jsem někdy poznala hoře, bylo to pouze hoře o jiné. Od té chvíle, co jsem opustila Grattepanche, nežila jsem už v bídě. Ale dívat se, jak někdo trpí vedle tebe, a když nemůžeš pomoci...“

Obličej mé sestry se zasmušil podruhé. Obrátila rozhovor na jinou stranu.

„A jak se ti dařilo na cestě?“ zeptala se.

„Cesta byla dobrá! Počasí tuto roční dobu bylo dost příznivé. A jak vidíš, mám dobré nohy! A co by si člověk naříkal na únavu, když si je jistý, že bude mile přivítán!“

„Dobře jsi řekl, Natalisi, budeš mile přijat a milován v té rodině jako já!“

„Jak je to výborná žena, ta paní Kellerová! Jestlipak víš, sestřičko, že ji nepoznám. Pro mne je dosud dceruškou pana a paní Acloquových, těch hodných lidí ze Saint Sauflieu. V době, kdy se provdala – je tomu asi pětadvacet let – jsem byl ještě malý kluk. Náš otec a naše matka o ní ale napovídali tolik hezkého, že jsem si to zapamatoval.“

„Ubohá paní,“ odvětila Irma, „velice se změnila a je už hezky zestárlá! Jakou bývala manželkou, Natalisi, a jakou je dosud matkou!“

„A její syn?“

„Je to nejlepší syn, který se odvážně dal do práce, aby zastal svého otce, který zemřel před patnácti měsíci.“

„Sláva panu Jeanovi!“

„Zbožňuje svou matku, žije pouze pro ni, tak jako ona žije jenom pro něho.“

„Nikdy jsem ho nespatřil, Irmo, a hořím už nedočkavou touhou, abych se s ním seznámil. Zdá se mi, že jej mám už napřed rád – tohoto mladého muže!“

„To mne vůbec nepřekvapuje, Natalisi. Toto přátelství vzniká skrze mne.“

„Nyní ale na cestu, sestřičko!“

„Na cestu!“

„Počkej! Jak daleko máme do Belzigu?“

„Pět mil.“

„Nu,“ odpověděl jsem, „kdybych byl sám, dokázal bych to za dvě hodiny! Ale budu muset...“

„Ba ne, Natalisi, já půjdu rychleji než ty!“

„Pěšky?“

„Ne, poveze mě můj koníček!“

A Irma mi ukázala vozík stojící u vrat hospody.

„Ty jsi tedy přijela s tímto povozem pro mne?“ ptal jsem se.

„Ano, Natalisi, abych tě přivezla do Belzigu. Odjela jsem časně ráno a byla jsem tady úderem sedmé hodiny. Kdyby dopis, který jsi nám dal napsat, přišel dříve, jela bych ti naproti ještě dále.“

„Ó, to by bylo zbytečné, sestřičko! Nuže, jed'me! Nemáš zaplatit něco hostinskému? Mám zde několik krejcarů...“

„Díky, Natalisi, to je odbyto a nyní nám zbývá už pouze odjet.“

Mezitímco jsme takto hovořili, hostinský ze „Zavadilky“, opírající se o vrata, nás poslouchal, ačkoliv dělal, jako by si nás nevšímal.

To mne nijak nepotěšilo. Snad bychom udělali lépe, kdybychom si šli poklábosit poněkud dále.

Tento krčmář, takový hromotluk, měl nehezky obličej, drzé, pronikavé oči, nad kterýma stále mžourala víčka, ohrnutý nos a velká ústa, jako by mu, když byl ještě maličký, podávali šavlí kaši. Zkrátka měl šeredný vzhled špinavého skrblíka.

Celkem jsme neřekli nic, co by nám mohlo být na újmu. Možná, že z našeho rozhovoru nic neslyšel! Ostatně, jestli neuměl francouzsky, nemohl ani porozumět, že přicházím z Francie.

Vstoupili jsme do povozu. Krčmář se na nás díval, jak odjíždíme, ani nám nekývl.

Zmocnil jsem se otěží a popohnal jsem koníka. Uháněli jsme jako ledový vítr. To nám ale nebránilo, abychom nehovořili dále, a Irma mi cestou všechno oznámila.

A tak z toho, co už jsem věděl dříve a co jsem se dozvěděl od ní, víte i vy všechno, co se týká rodiny Kellerovy.

III. KAPITOLA

Kellerova rodina

Paní Kellerové, narozené roku 1747, bylo tehdy pětáctýřicet let. Pocházejíc ze Saint Sauflieu, jak už jsem řekl, náležela k nevalně zámožné rodině. Pán a paní Acloquovi, její otec a matka, mající skrovné jmění, viděli, jak jim nutnými výdaji majetku rok co rok ubývá. Umřeli krátce po sobě kolem roku 1765. Mladá dívka byla ponechána péči staré tety, jejíž smrt ji brzy nechala na světě samotnou.

Za těchto okolností se o ni ucházel pan Keller, který přišel do Pikardie za obchodem. Provozoval jej půldruhého roku i v Amiensu a v okolí, zaměstnávaje se dopravou zboží. Byl to vážný muž, pěkně urostlý, vzdělaný, čilý. Toho času jsme nechovali k lidem německého původu odpor, který nám později vnukla národnostní nenávist, podporovaná válkou, trvající třicet let. Pan Keller už měl značné jmění, jež mohlo časem při jeho snaze a porozumění obchodu pouze přibývat. Zeptal se proto slečny Acloquové, jestli by souhlasila s tím, aby se stala jeho manželkou.

Slečna Acloquová váhala, protože by musela opustit Saint Sauflieu a drahou Pikardii, s níž její srdce srostlo. A kromě toho by tímto sňatkem neztratila svou francouzskou národnost? Tehdy však měla pouze malý dům, který by musela asi prodat. Co

se s ní pak stane, až nebude mít žádný majetek? Proto také její stará teta, paní Dufrenayová, cítíc, že se blíží její konec, na ni naléhala, aby vzhledem ke svému postavení nabídku přijala.

Slečna Acloquová svolila. Svatba se slavila v Saint Sauflieu. Paní Kellerová opustila Pikardii o několik měsíců později a následovala svého manžela za hranice.

Paní Kellerová nijak nemusela litovat volby, kterou učinila. Její manžel byl k ní tak laskav, jako byla ona jemu oddána. Vždy k ní přívětivý, získal si její lásku tou měrou, že přitom ani nezpozorovala, že ztratila svou národnost. Toto manželství, uzavřené z rozumu a ze zřetele na postavení a jmění, bylo zcela šťastné, což bylo věcí vzácnou už tehdy, jako je tomu dodnes.

Po roce se manželům Kellerovým narodil v Belzigu, kde bydleli, syn. Paní Kellerová se úplně oddala vychovávání tohoto dítěte, o kterém v naší povídce bude řeč.

Nějaký čas po narození tohoto syna – kolem roku 1771 – vstoupila do Kellerovy rodiny má sestra Irma, již tehdy bylo devatenáct let. Paní Kellerová ji znala ještě jako dítě, když sama už byla dívkou.

Náš otec častěji vypomáhal v práci u Acloquů. Paní Acloquová a její dceruška se o nás zajímaly. Vždyť z Grattepanche do Saint Sauflieu není tak daleko. Slečna Acloquová potkávala častěji mou sestru, oblíbila si ji, dávala jí malé dárky, učinila ji později svou přítelkyní, za což se jí sestra později odvděčila nejhlubší oddaností.

Z toho důvodu také paní Kellerová, když se dozvěděla o smrti našeho otce i naší matky, kteří nás nechali takřka úplně bez všech prostředků, rozhodla se hned povolat k sobě Irmu, jež se už dala do služby u sedláka v Saint Sauflieu. Sestra ovšem souhlasila ráda s nabídkou paní Kellerové, čehož nikdy nelitovala.

Říkal jsem, že pan Keller pocházel po předcích z francouzské krve. Poslyšte, jak se to stalo:

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Cesta do Francie***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.